Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

21. november 2024*

Apellatsioonkaebus – Ühine kaubanduspoliitika – Meetmed, millega tagatakse rahvusvahelistest kaubanduseeskirjadest tulenevate Euroopa Liidu õiguste kasutamine – Määrus (EL) nr 654/2014 – Rakendusmäärus (EL) 2018/886 – Tolliliit – Määrus (EL) nr 952/2013 – Liidu tolliseadustik – Siduvat päritoluinformatsiooni käsitlev liikmesriigi tolli otsus – Delegeeritud määrus (EL) 2015/2446 – Teatavate Harley-Davidsoni toodetud mootorrataste mittesooduspäritolu kindlaksmääramine – Mõiste „majanduslikult põhjendamatu töötlemine või toiming“ – Euroopa Komisjoni rakendusotsus siduva päritoluinformatsiooni kehtetuks tunnistamise kohta – Volituste delegeerimine – Õiguspärane ootus – Õigus heale haldusele – Õigus olla ära kuulatud

Kohtuasjas C-297/23 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 11. mail 2023 esitatud apellatsioonkaebus,

Harley-Davidson Europe Ltd, asukoht Oxford (Ühendkuningriik),

Neovia Logistics Services International NV, asukoht Vilvoorde (Belgia),

esindajad: *avvocato* E. Righini ja *Rechtsanwalt* S. Völcker,

apellandid,

teine menetlusosaline:

Euroopa Komisjon, esindajad: F. Clotuche-Duvieusart, M. Kocjan ja F. Moro,

kostja esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: Euroopa Kohtu president K. Lenaerts neljanda koja presidendi ülesannetes, kolmanda koja president C. Lycourgos (ettekandja), kohtunikud S. Rodin, N. Jääskinen ja O. Spineanu-Matei,

kohtujurist: J. Kokott,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

arvestades kirjalikku menetlust,

olles 30. mai 2024. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

kohtuotsuse

1 Apellatsioonkaebuses paluvad Harley-Davidson Europe Ltd ja Neovia Logistics Services International NV tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 1. märtsi 2023. aasta otsuse Harley-Davidson Europe ja Neovia Logistics Services International *vs.* komisjon (T-324/21, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“, EU:T:2023:101), millega Üldkohus jättis rahuldamata nende hagi nõudega tühistada komisjoni 31. märtsi 2021. aasta rakendusotsus (EL) 2021/563 teatavate siduva päritoluinformatsiooniga seotud otsuste kehtivuse kohta (ELT 2021, L 119, lk 117; edaspidi „vaidlusalune otsus“), mille adressaat on Belgia Kuningriik.

Õiguslik raamistik

Rahvusvaheline õigus

2 Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) asutamislepingu (EÜT 1994, L 336, lk 3; ELT eriväljaanne 11/21, lk 82) lisas 1 A oleva päritolureeglite lepingu (EÜT 1994, L 336, lk 3; ELT eriväljaanne 11/21, lk 231) artiklis 2 on sätestatud:

„Seni kuni IV jaos sätestatud päritolureeglite ühtlustamise tööprogrammi pole lõpetatud, tuleb liikmetel tagada, et:

[…]

b) olenemata kaubanduspoliitilisest meetmest või vahendist, millega nad on seotud, ei kasuta nad oma päritolureegleid kaubanduseesmärkide otsese või kaudse saavutamise vahendina;

c) päritolureeglid ise ei tohi mõjutada rahvusvahelist kaubandust kitsendavalt, moonutavalt või häirivalt. Nad ei tohi seada liiga rangeid nõudmisi ega nõuda päritolumaa kindlaksmääramise eeltingimusena tootmis- või töötlemisvälise tingimuse täitmist. Kulusid, mis pole otseselt seotud tootmise või töötlemisega, võib siiski kaasa arvata rakendamaks […] protsendikriteeriumi;

[…]“.

Liidu õigus

Tollialased õigusaktid

– *Ühenduse tolliseadustik*

3 Nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT 1992, L 302, lk 1; ELT eriväljaanne 02/04, lk 307; edaspidi „ühenduse tolliseadustik“), artiklis 25 oli sätestatud:

„Kui on kindlaks tehtud või kui tuvastatud faktid toetavad oletust, et mis tahes töötlemise või toimingu ainsaks eesmärgiks oli teatavatest riikidest pärineva kauba suhtes [Euroopa Ü]henduses kohaldatavatest normidest kõrvale hoida, siis ei käsitata sel viisil toodetud kaupa mingil juhul […] pärinevana riigist, kus töötlemine või toiming toimus.“

– *Liidu tolliseadustik*

4 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määruse (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT 2013, L 269, lk 1; edaspidi „liidu tolliseadustik“), põhjendustes 9 ja 55 on sedastatud:

„(9) [Euroopa] Liit rajaneb tolliliidul. Nii liidu ettevõtjate kui ka tolli huvides on asjakohane koondada praegused tollialased õigusaktid tolliseadustikku. Lähtudes siseturu kontseptsioonist, peaks tolliseadustik sisaldama üldeeskirju ja -protseduure, mis tagavad liidu tasandil kehtestatud tariifi- ja muude ühise poliitika meetmete rakendamise seoses kaubavahetusega liidu ning väljaspool liidu tolliterritooriumi asuvate riikide ja territooriumide vahel, arvestades asjaomase ühise poliitika nõudeid. […]

[…]

(55) Kooskõlas [ELL] artiklis 5 sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega on tolliliidu tõhusat toimimist ja ühise kaubanduspoliitika rakendamist võimaldavate põhieesmärkide saavutamiseks vajalik ja asjakohane sätestada üldeeskirjad ja protseduurid, mida kohaldatakse liidu tolliterritooriumile toodava või sealt väljaviidava kauba suhtes. […]“.

5 Liidu tolliseadustiku artiklis 33 on sätestatud:

„1. Taotluse alusel teeb toll […] siduva päritoluinformatsiooniga seonduvaid otsuseid [(edaspidi „SPI-otsus“)].

[…]

3. […] SPI-otsused kehtivad kolm aastat alates otsuse jõustumise kuupäevast.

[…]“.

6 Liidu tolliseadustiku artikli 34 lõikes 11 on sätestatud:

„Selleks et tagada nõuetekohane ja ühtlustatud tariifne klassifitseerimine või kauba päritolu määramine, võib [Euroopa K]omisjon võtta vastu otsuseid, milles liikmesriikidelt nõutakse […] SPI-otsuste kehtetuks tunnistamist.“

7 Liidu tolliseadustiku artiklis 59 on sätestatud:

„Artiklites 60 ja 61 nähakse ette reeglid kauba mittesooduspäritolu määramiseks, eesmärgiga kohaldada:

a) ühist tollitariifistikku […];

b) meetmeid, mis ei kuulu tariifsete meetmete hulka ning mis on kehtestatud konkreetseid kaubavahetusega seotud valdkondi reguleerivate liidu õigusaktidega; ning

c) muid kauba päritoluga seonduvaid liidu meetmeid.“

8 Liidu tolliseadustiku artiklis 60 on ette nähtud:

„1. Kaup, mis on täielikult saadud ühes riigis või ühel territooriumil, loetakse kõnealusest riigist või kõnealuselt territooriumilt pärinevaks kaubaks.

2. Kaup, mille tootmisega on seotud rohkem kui üks riik või territoorium, loetakse pärinevaks sellest riigist või sellelt territooriumilt, kus selleks seadmestatud ettevõttes toimus selle kauba viimane oluline majanduslikult põhjendatud töötlemine või toiming, mille tulemusena valmis uus toode või mis oli tähtis valmistamisetapp.“

9 Liidu tolliseadustiku artiklis 62 on sätestatud:

„Komisjonil on õigus võtta […] vastu delegeeritud õigusakte, milles sätestatakse reeglid, mille kohaselt kaup, mille mittesooduspäritolu kindlakstegemine on vajalik artiklis 59 osutatud liidu meetmete kohaldamiseks, loetakse artikli 60 kohaselt täielikult saaduks ühes riigis või ühel territooriumil või läbinuks ühes riigis või ühel territooriumil selleks seadmestatud ettevõttes viimase olulise majanduslikult põhjendatud töötlemise või toimingu, mille tulemusena valmis uus toode või mis oli tähtis valmistamisetapp.“

– *Delegeeritud määrus (EL) 2015/2446*

10 Komisjoni 28. juuli 2015. aasta delegeeritud määruse (EL) 2015/2446, millega täiendatakse määrust (EL) nr 952/2013 seoses liidu tolliseadustiku teatavaid sätteid täpsustavate üksikasjalike eeskirjadega (ELT 2015, L 343, lk 1), põhjendus 21 on sõnastatud järgmiselt:

„Selleks et hoida ära imporditud kauba päritoluga manipuleerimist, mille eesmärk on vältida kaubanduspoliitika meetmete kohaldamist, tuleks viimast olulist töötlemist või toimingut mõnel juhul pidada majanduslikult põhjendamatuks.“

11 Delegeeritud määruse 2015/2446 artikkel 33 „Majanduslikult põhjendamatu töötlemine või toiming ([liidu]tolliseadustiku artikli 60 lõige 2)“ on sõnastatud nii:

„Teises riigis või teisel territooriumil teostatavat töötlemist ega toimingut ei peeta majanduslikult põhjendatuks, kui olemasoleva tõendusmaterjali alusel on kindlaks tehtud, et sellise töötlemise eesmärk on vältida [liidu] tolliseadustiku artiklis 59 osutatud meetmete kohaldamist.

[…]

Kui tegemist on lisaga 22-01 hõlmamata kaubaga ja kui viimast toimingut või töötlemist ei peeta majanduslikult põhjendatuks, loetakse see kaup läbinuks sellise viimase olulise majanduslikult põhjendatud töötlemise või toimingu, mille tulemusena valmis uus toode või mis oli tähtis valmistamisetapp, selles riigis või sellel territooriumil, kust pärineb suurem osa materjalidest, võttes aluseks nende väärtuse.“

Ühise kaubanduspoliitika alased õigusaktid

– *Määrus (EL) nr 654/2014*

12 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta määruse (EL) nr 654/2014, milles käsitletakse liidu õiguste rakendamist rahvusvaheliste kaubanduseeskirjade kohaldamisel ja jõustamisel ning millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 3286/94, millega kehtestatakse ühenduse meetmed ühise kaubanduspoliitika vallas, et tagada rahvusvahelistest kaubanduseeskirjadest, eeskätt Maailma Kaubandusorganisatsiooni egiidi all kehtestatud eeskirjadest tulenevate ühenduse õiguste kasutamine (ELT 2014, L 189, lk 50), artiklis 3 on sätestatud:

„Käesolevat määrust kohaldatakse:

[…]

c) kui on vaja tasakaalustada kontsessioone või muid kohustusi, mille aluseks on kaitsemeetmete kohaldamine kolmanda riigi poolt vastavalt WTO kaitsemeetmete lepingu artiklile 8 või kaitsemeetmete eeskirjadele, mis sisalduvad muudes rahvusvahelistes kaubanduskokkulepetes, sealhulgas piirkondlikes või kahepoolsetes kokkulepetes;

[…]“.

13 Määruse nr 654/2014 artiklis 4 on ette nähtud:

„1. Kui on vaja võtta meetmeid liidu huvide kaitseks artiklis 3 osutatud juhtudel, võtab komisjon vastu rakendusakti, millega nähakse ette asjakohased kaubanduspoliitilised meetmed. […]

2. Vastavalt lõikele 1 vastu võetud rakendusaktid peavad vastama järgmistele tingimustele:

[…]

c) kui kontsessioone või muid kohustusi tasakaalustatakse rahvusvahelistes kaubanduskokkulepetes sätestatud kaitsemeetmete raames, peavad liidu meetmed olema sisuliselt samaväärsed nende kontsessioonide ja muude kohustuste suhtes kohaldatud kaitsemeetme kahjustava tasemega, seda vastavalt WTO kaitsemeetmete lepingu tingimustele

võimuudes rahvusvahelistes kaubanduskokkulepetes, sealhulgas piirkondlikes või kahepoolsetes kokkulepetes sätestatud kaitsemeetmetele, mille kohaselt vastavat kaitsemeedet kohaldati;

[…]“.

– *Rakendusmäärus (EL) 2018/724*

14 Komisjoni 16. mai 2018. aasta rakendusmääruse (EL) 2018/724, milles käsitletakse teatavaid kaubanduspoliitika meetmeid, mida kohaldatakse Ameerika Ühendriikidest pärit teatavate toodete suhtes (ELT 2018, L 122, lk 14), artiklis 1 on sätestatud:

„Komisjon saadab WTO kaubavahetuse nõukogule viivitamata ja mitte hiljem kui 18. mail 2018 kirjaliku teate selle kohta, et kui kaubavahetuse nõukogu seda ei tauni, peatab liit alates 20. juunist 2018 I ja II lisas loetletud toodete puhul [1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe (GATT)] kohaste imporditollimaksukontsessioonide kohaldamise liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelises kaubanduses, et kehtestada täiendavad tollimaksud asjaomaste toodete Ameerika Ühendriikidest pärit impordi suhtes.“

– *Rakendusmäärus (EL) 2018/886*

15 Vastavalt komisjoni 20. juuni 2018. aasta rakendusmääruse (EL) 2018/886, milles käsitletakse teatavaid kaubanduspoliitika meetmeid, mida kohaldatakse Ameerika Ühendriikidest pärit teatavate toodete suhtes, ning millega muudetakse rakendusmäärust (EL) 2018/724 (ELT 2018, L 158, lk 5), artiklile 1 kohaldab liit täiendavaid tollimakse Ameerika Ühendriikidest pärit toodete impordi suhtes, sealhulgas sisepõlemis-kolbmootoriga mootorrataste suhtes, mille silindrite töömaht on üle 800 cm^3. Rakendusmääruse 2018/886 artikli 2 alusel kohaldatakse nende toodete suhtes lisaks 6% kokkuleppelisele tollimaksumäärale esimeses etapis 25% suurust täiendavat väärtuselist tollimaksu alates 22. juunist 2018 ja seejärel teises etapis 25% suurust täiendavat väärtuselist tollimaksu sisuliselt alates 1. juunist 2021.

Vaidluse taust

16 Vaidluse tausta on kirjeldatud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 20–38. Käesoleva menetluse tarvis võib selle kokku võtta järgmiselt.

17 Ameerika Ühendriikide valitsus kehtestas 2018. aasta juunis täiendava 25% ja 10% suuruse tollimaksu vastavalt terase impordile ja alumiiniumi impordile liidust, et soodustada ja suurendada nende toodete omamaist tootmist. Vastuseks nende täiendavate tollimaksude kehtestamisele võttis komisjon vastu rakendusmääruse 2018/886, millega nähakse ette täiendavate tollimaksude kohaldamine teatavate Ameerika Ühendriikidest pärit toodete, sealhulgas mootorrataste, mille silindrite töömaht on üle 800 cm^3, impordi suhtes.

18 Ameerika Ühendriikide ettevõtja Harley-Davidson Inc., kes on spetsialiseerunud mootorrataste tootmisele, sai viimati nimetatud täiendavatest tollimaksudest teada pärast kõnealuse rakendusmääruse avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

19 Harley-Davidson esitas 25. juunil 2018 Securities and Exchange Commissionile (väärtpaberi- ja börsikomisjon, Ameerika Ühendriigid) vormi 8-K kohase aruande (Form 8-K Current Report, edaspidi „vormi 8-K kohane aruanne“), et teavitada oma aktsionäre liidu poolt rakendusmäärusega 2018/886 kehtestatud täiendavate tollimaksude kohaldamisest ja nende tagajärgedest tema tegevusele.

20 Harley-Davidson märkis vormi 8-K kohases aruandes eelkõige järgmist:

„Euroopa Liit on kehtestanud tollimaksumäära mitmele Ameerika Ühendriikides valmistatud tootele, sh Harley-Davidsoni mootorratastele. Need tollimaksumäärad, mis muutusid kohaldatavaks 22. juunil 2018, kehtestati vastuseks tollimaksumääradele, mille Ameerika Ühendriigid kehtestasid [liidust] Ameerika Ühendriikidesse eksporditava terase ja alumiiniumi suhtes.

Seetõttu tõusis [liidu] tollimaksu määr Ameerika Ühendriikidest eksporditavatele Harley-Davidsoni mootorratastele 6%-lt 31%-le. Harley-Davidson leiab, et selle tollimaksumääraga kaasneb ligikaudu 2200 [USA dollari (USD)] suurune lisakulu iga Ameerika Ühendriikidest [liitu] eksporditava mootorratta kohta.

[…]

Sellest pikaajalisest tariifikoormusest tingitud märkimisväärsete kuludega toimetulekuks rakendab Harley-Davidson plaani, mille eesmärk on viia [liitu] suunatavate mootorrataste tootmine Ameerika Ühendriikidest üle enda rahvusvahelistesse käitistesse, et vältida tariifikoormust. Harley-Davidson näeb ette, et rahvusvaheliste käitiste toodangu suurendamiseks on vaja teha täiendavaid investeeringuid ning selle täielikuks elluviimiseks võib kuluda vähemalt 9–18 kuud.“

21 Pärast vormi 8-K kohase aruande avaldamist valis Harley-Davidson teatavate liidu turule suunatavate mootorrataste tootmise kohaks oma Tais asuva tehase.

22 Harley-Davidson soovis saada tagatist seoses nende mootorrataste päritoluriigi kindlaksmääramisega. Nõnda esitasid Harley-Davidson ja talle mootorrataste Belgia kaudu liitu importimisel logistilisi abiteenuseid osutav vahendaja Neovia Logistics Services International 25. jaanuaril 2019 ühiselt Belgia tollile kaks esimest ametlikku taotlust SPI-otsuse saamiseks kahe mootorrataste tooteperekonna kohta. Hiljem esitati veel kolm SPI-otsuse taotlust, mis puudutasid kolme ülejäänud mootorrataste tooteperekonda.

23 Belgia ametiasutused ja komisjon osalesid 31. jaanuaril 2019 koosolekul, millel käsitleti kaht esimest SPI-otsuse taotlust. Selle koosoleku tulemusel esitas komisjon mitteametliku arvamuse, milles leidis, et vormi 8-K kohases aruandes sisalduva teabe põhjal ei pruugi delegeeritud määruse 2015/2446 artikli 33 tähenduses majandusliku põhjendatuse kriteerium olla täidetud. Vaatamata Belgia ametiasutuste taotlusele ei esitanud komisjon siiski kunagi ametlikku seisukohta seoses osutatud sätte kohaldatavusega käesoleva kohtuasja asjaoludele.

24 Belgia toll võttis 24. juunil 2019 liidu tolliseadustiku artikli 33 lõike 1 alusel vastu kaks SPI-otsust, milles ta tunnistas ja kinnitas, et käesoleva kohtuotsuse punktis 22 osutatud kahes esimeses SPI-otsuse taotluses nimetatud kahte tooteperekonda kuuluvate teatavate liitu imporditavate

Harley-Davidsoni mootorrataste päritoluriik on Tai. Ülejäänud kolme SPI-otsuse taotlust, millele on samuti osutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 22, lahendas Belgia toll hiljem sama moodi. Belgia toll teatas kahest esimesest SPI-otsusest komisjonile 21. augustil 2019.

25 Komisjon teatas 5. oktoobril 2020 Belgia ametiasutustele, et kavatseb nõuda kahe esimese SPI-otsuse kehtetuks tunnistamist. Belgia ametiasutused vastasid 13. novembril 2020 komisjonile, et nad ei nõustu selle kehtetuks tunnistamise nõudega. Komisjon algatas 23. detsembril 2020 ametliku menetluse vaidlusaluse otsuse vastuvõtmiseks.

26 Komisjon esitas nõuandemenetluse kohaselt kirjalikus menetluses 5. märtsil 2021 vaidlusaluse otsuse eelnõu kõigile liidu tolliseadustiku komitee päritoluosakonna liikmesriikide delegatsioonidele. Neli liikmesriiki esitasid vaidlusaluse otsuse eelnõu kohta märkused ega nõustunud selles eelnõus väljendatud komisjoni seisukohaga. Komisjon saatis 29. märtsil 2021 liidu tolliseadustiku komitee päritoluosakonnale koondaruande, milles märkis, et 23 liikmesriiki, kes on jätnud seisukoha esitamata, on vaikimisi väljendanud oma nõusolekut vaidlusaluse otsuse eelnõuga.

27 Komisjon võttis 31. märtsil 2021 vastu vaidlusaluse otsuse, mille ta tegi Belgia Kuningriigile teatavaks 6. aprillil 2021 ja mis avaldati järgmisel päeval *Euroopa Liidu Teatajas* ning milles nõuti Belgia ametiasutustelt kahe esimese SPI-otsuse kehtetuks tunnistamist.

28 Vaidlusaluse otsuse põhjendustes 6, 7 ja 9 on komisjon märkinud:

„(6) Pärast Euroopa Liidu kaubanduspoliitika meetmete avaldamist teatas [Harley-Davidson] [börsitehingute järelevalveasutusele] 25. juunil 2018 esitatud vormi 8-K [kohases] […] aruandes […] oma kavatsusest viia teatavate Euroopa Liidu turule suunatud mootorrataste tootmine Ameerika Ühendriikidest üle oma rahvusvahelistesse tehastesse teises riigis, et vältida Euroopa Liidu kaubanduspoliitika meetmeid.

(7) Isegi kui kaubanduspoliitika meetmete vältimine ei pruugi olla tootmise ümberpaigutamise ainus eesmärk, on [delegeeritud määruse 2015/2446] artikli 33 esimeses lõigus nimetatud tingimused täidetud olemasoleva tõendusmaterjali põhjal. Viimases tootjariigis tehtud töötlemist või toiminguid ei loeta seega majanduslikult põhjendatuks. Seetõttu tuleb mootorrataste mittesooduspäritolu kindlaksmääramisel lähtuda sama artikli 33 kolmandast lõigust.

[…]

(9) Kuna lisas osutatud SPI-otsustega hõlmatud mootorrataste mittesooduspäritolu kindlaksmääramine ei põhine [delegeeritud määruse 2015/2446] artikli 33 kolmandas lõigus sätestatud normil, leiab komisjon, et mittesooduspäritolu kindlaksmääramine ei ole kooskõlas [liidu] tolliseadustiku artikli 60 lõikega 2 koostoimes [delegeeritud määruse 2015/2446] artikliga 33.“

29 Pärast vaidlusaluse otsuse vastuvõtmist teatasid Belgia ametiasutused 16. aprillil 2021 saadetud kirjas Neovia Logistics Services Internationalile, et nad tunnistavad kehtetuks viis SPI-otsust, mis puudutavad Tais toodetud Harley-Davidsoni mootorrataste liitu suunatud importi.

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

30 Üldkohtule esitatud hagis palusid Harley-Davidson Europe ja Neovia Logistics Services International eeskätt tühistada vaidlusalune otsus.

31 Hagiavalduses esitasid apellandid tühistamisnõude põhjendamiseks kuus väidet, mille kohaselt:

– esimesena on tegemist põhjendamiskohustuse ja vaidlusaluse otsuse vastuvõtmisele eelneva nõuandemenetluse rikkumisega;

– teisena on tehtud ilmne hindamisviga;

– kolmandana on valesti tõlgendatud ja kohaldatud delegeeritud määruse 2015/2446 artiklit 33;

– neljandana on õigusvastane delegeeritud määruse 2015/2446 artikkel 33;

– viiendana on tegemist liidu õiguse üldpõhimõtete ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta rikkumisega, ja

– kuuendana on komisjon poliitilisel eesmärgil võimu kuritarvitanud.

32 Vaidlustatud kohtuotsuses lükkas Üldkohus need kuus tühistamisnõude väidet tagasi ja jättis hagi tervikuna rahuldamata.

Apellatsioonimenetluse poolte nõuded

33 Apellandid paluvad Euroopa Kohtul:

– tühistada vaidlustatud kohtuotsus;

– tühistada vaidlusalune otsus ja

– mõista komisjonilt välja apellantide kohtukulud Euroopa Kohtu ja Üldkohtu menetluses.

34 Komisjon palub Euroopa Kohtul:

– jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja

– mõista kohtukulud välja apellantidelt.

Apellatsioonkaebus

35 Apellandid põhjendavad apellatsioonkaebust kolme väitega, millest esimese kohaselt on valesti tõlgendatud delegeeritud määruse 2015/2446 artiklit 33, teise võimalusena esitatud teise väite kohaselt on ületatud liidu tolliseadustiku artiklis 62 sisalduva volituse piire ja kolmanda väite kohaselt on rikutud õigust heale haldusele.

Esimene väide, mille kohaselt on delegeeritud määruse 2015/2446 artiklit 33 valesti tõlgendatud

Poolte argumendid

36 Apellatsioonkaebuse esimeses väites, mis jaguneb kolmeks punktiks, on käsitletud seda, kuidas Üldkohus tõlgendas delegeeritud määruse 2015/2446 artiklit 33.

37 Selle väite esimese punkti kohaselt on Üldkohus apellantide hinnangul eiranud selle sätte eesmärki ja konteksti.

38 Apellantide väitel on selle sätte eesmärk täpsustada liidu tolliseadustiku artikli 60 lõike 2 sisu, milles toote päritolu on määratletud faktilise kriteeriumi alusel, mille kohaselt tuleb kindlaks teha see viimane riik või territoorium, kus anti oluline lisaväärtus. Apellantide hinnangul on Üldkohus selle objektiivse kriteeriumi muutnud subjektiivseks kriteeriumiks, mis võimaldas komisjonil hinnata subjektiivseid asjaolusid hierarhilises järjestuses.

39 Kuid ühenduse tolliseadustiku artikkel 25, mis põhines subjektiivsel kriteeriumil, tunnistati kehtetuks süsteemsete probleemide ja rakendamisraskuste tõttu. Apellantide sõnul oli osutatud kriteerium õiguslikku ebakindlust põhjustav tegur ning vastuolus päritolureeglite lepingu artikliga 2, milles on keelatud päritolureeglite kasutamine kaubanduslike eesmärkide saavutamise vahendina või neis reeglites selliste tingimuste sätestamine, mis ei ole seotud tootmise või töötlemisega.

40 Apellantide hinnangul on delegeeritud määruse 2015/2446 artikliga 33, nagu seda on tõlgendatud vaidlustatud kohtuotsuses, kasutusele võetud oletus, mida on äärmiselt raske ümber lükata ja mille kohaselt on juhul, kui tootmise üleviimine langeb ajaliselt kokku kaubanduspoliitika meetme vastuvõtmisega, tootmise üleviimise peamine põhjus hoida sellest meetmest kõrvale, ilma et arvestataks tootmise üleviimise majanduslikke põhjendusi.

41 Lisaks on apellantide väitel delegeeritud määruse 2015/2446 artikkel 33 – arvestades selle määruse põhjenduses 21 osutatud eesmärki hoida ära kaubanduspoliitika meetmete kohaldamise vältimise kaalutlusel imporditud kauba päritoluga „manipuleerimine“ – meetmetest kõrvalehoidmise takistamiseks mõeldud säte, mida tuleb sama moodi nagu maksude ja dumpinguvastaste tollimaksude puhulgi tõlgendada kitsalt. Selles sättes on sarnaselt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta määruse (EL) 2016/1036 kaitse kohta dumpinguhinnaga impordi eest riikidest, mis ei ole Euroopa Liidu liikmed (ELT 2016, L 176, lk 21), artikliga 13 silmas peetud üksnes sellist tootmise üleviimist, mis kõne all olevate kaubanduspoliitika meetmete puudumisel on ilmselgelt täiesti mõttetu.

42 Esimese väite teises punktis heidavad apellandid Üldkohtule ette seda, et viimane on delegeeritud määruse 2015/2446 artiklit 33 tõlgendanud nii, et ettevõtja mis tahes reaktsioon liidu kaubanduspoliitika meetmetele kujutab endast peaaegu ümberlükkamatult selle sätte rikkumist.

43 Selle asemel, et teha kindlaks, kas tootmise üleviimisel oli mõistlik põhjus, mis ei olnud seotud liidu kaubanduspoliitika meetmetest kõrvalehoidmisega, on Üldkohus tegelikult lubanud komisjonil muuta päritoluriigi määratlust nii, et see vastaks asjaomaste meetmete eesmärkidele. Apellantide väitel on Üldkohus neile asetanud kohustuse lükata ümber oletus, et delegeeritud määruse 2015/2446 artiklit 33 on rikutud, ehkki ettevõtja võib vabalt kindlaks määrata oma

kaubanduspoliitika, lähtudes kaubandusliku tõhususe kaalutlustest, näiteks teostades õigust struktureerida oma tegevus nii, et tema maksuvõlg oleks väiksem, mida on tunnustatud 21. veebruari 2006. aasta kohtuotsuse Halifax jt (C-255/02, EU:C:2006:121) punktis 73.

44 Lisaks on Üldkohus apellantide väitel valesti järeldanud, et delegeeritud määruse 2015/2446 artikliga 33 ei ole piiratud ettevõtlusvabadust, ehkki vaidlustatud kohtuotsuses kasutatud tõlgenduse tulemusel on nõuetevastaselt piiratud ettevõtja vabadust valida oma tegevuskohta. Selle vabaduse täiendav piirang on see, kui Üldkohtu esitatud põhistuskäigu kohaselt tuleb uusi mootorrattamudeleid, mis on valmistatud üksnes Tais, käsitada Ameerika Ühendriikidest pärinevana.

45 Esimese väite kolmandas punktis kinnitavad apellandid, et vaidlustatud kohtuotsuses on õigusnormi valesti kohaldatud seoses tõendamisnõuetega, mida komisjon peab täitma, et ettevõtjal oleks seetõttu kohustus tõendada, et tema tegevuse üleviimine on majanduslikult põhjendatud. Apellantide väitel eksis Üldkohus, kui ta pidas majanduspoliitilise meetme ajalist kokkulangevust tootmise üleviimisega piisavaks, et lugeda tõendatuks oletus, et tootmise üleviimine ei olnud majanduslikult põhjendatud. Nii on Üldkohus oma põhistuskäigus 13. detsembri 1989. aasta kohtuotsuse Brother International (C-26/88, EU:C:1989:637) punkti 29 tõlgendanud vääralt.

46 Lisaks on Üldkohus apellantide sõnul delegeeritud määruse 2015/2446 artikli 33 tähenduses mõistet „olemasolev tõendusmaterjal“ tõlgendanud valikuliselt, tuginedes tõendamiskoormise apellantidele asetamiseks üksnes vormi 8-K kohasele aruandele. Kuna selle sätte alusel on Üldkohtul kohustus analüüsida kogu olemasolevat tõendusmaterjali, siis jättes arvesse võtmata selle vormi kohase aruande avaldamisest hilisemad tõendid, on Üldkohus neid tõendeid moonutanud ja teinud ilmse hindamisvea. Apellandid leiavad, et olemasolevate tõendite põhjal peaks Euroopa Kohus tuvastama, et Üldkohus on eksinud, sest kuigi kõnealuse kaubanduspoliitika meetme võtmine oli tõepoolest tootmise üleviimise tinginud asjaolu, ei olnud üleviimise peamine või valdav eesmärk tingimata kõnealusest meetmest kõrvalehoidmine.

47 Komisjoni hinnangul on esimese väite kolmanda punkti raames esitatud argumendid tõendite moonutamise kohta vastuvõetamatud, kuna apellandid ei ole täpselt selgitanud, millised on Üldkohtu hindamisvead. Igal juhul leiab komisjon, et esimene väide on põhjendamatu.

Euroopa Kohtu hinnang

48 Apellatsioonkaebuse esimese väite kahes esimeses punktis, mida tuleb käsitleda koos, heidavad apellandid Üldkohtule ette seda, et viimane on valesti tõlgendanud delegeeritud määruse 2015/2446 artikli 33 esimeses lõigus ette nähtud kriteeriumi, mille kohaselt töötlemist teises riigis või teisel territooriumil või seal tehtavat toimingut ei peeta majanduslikult põhjendatuks, „kui olemasoleva tõendusmaterjali alusel on kindlaks tehtud, et sellise töötlemise eesmärk on vältida [liidu] tolliseadustiku artiklis 59 osutatud meetmete[, nagu need, millega on tegemist käesolevas kohtuasjas,] kohaldamist“.

49 Esimesena tõlgendas Üldkohus osutatud sättes kasutatud väljendit „sellise töötlemise eesmärk on vältida“ vaidlustatud kohtuotsuse punktis 58, lähtudes asjaolust, et sõna „eesmärk“ on selles väljendis kasutatud ainsuses, nii et isegi kui tootmise üleviimise ainus eesmärk ei ole kaubanduspoliitika meetme vältimine, peab see eesmärk siiski olema otsustava tähtsusega. Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 62 järeldas Üldkohus, et kõnealust sätet tuleb tõlgendada nii,

et kui olemasoleva tõendusmaterjali põhjal selgub, et tootmise üleviimise peamine või valdav eesmärk on vältida liidu kaubanduspoliitika meetmete kohaldamist, siis ei saa seda üleviimist põhimõtteliselt lugeda majanduslikult põhjendatud toiminguks.

50 Selle tõlgenduse puhul ei ole siiski tegemist õigusnormi vääralt tõlgendamisega. Eelkõige ei ole vastupidi apellantide väidetele võimalik delegeeritud määruse 2015/2446 artikli 33 esimest lõiku tõlgendada nii, et selles on silmas peetud üksnes sellist tootmise üleviimist, mis asjaomaste kaubanduspoliitika meetmete puudumise korral on ilmselgelt mõttetu.

51 Esiteks tuleb tõdeda seoses sellega, et apellandid on analoogia alusel tuginenud 21. veebruari 2006. aasta kohtuotsusele Halifax jt (C-255/02, EU:C:2006:121), mille punktis 73 Euroopa Kohus leidis käibemaksu valdkonnas, et ettevõtjal on lubatud korraldada oma tegevus maksukohustust piiraval viisil, et isegi kui eeldada, et seda kohtuotsust saab analoogia alusel kohaldada käesolevas asjas käsitletavale olukorrale, põhineb apellantide argument selle kohtuotsuse osalisel käsitlusel.

52 Nimelt tõlgendas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 62 delegeeritud määruse 2015/2446 artikli 33 esimest lõiku sarnaselt käibemaksu valdkonnas tehtud Euroopa Kohtu 21. veebruari 2006. aasta kohtuotsuse Halifax jt (C-255/02, EU:C:2006:121) punktides 75 ja 86 esitatud tõlgendusele nii, et kuritarvituse tuvastamiseks on muu hulgas nõutav, et objektiivsete asjaolude kogumist nähtuks asjaomase toimingu peamise eesmärgina maksusoodustuse saamine.

53 Teiseks on vaidlustatud kohtuotsuse punktis 62 sisalduv Üldkohtu tõlgendus, mille kohaselt on osutatud artikli 33 kohaldatavuse määrav kriteerium toimingu peamine või valdav eesmärk, vajalik selle sätte soovitava toime tagamiseks. Nimelt minetaks see säte suuresti oma toime, kui seda tuleks tõlgendada nii, et see ei ole kohaldatav ainuüksi seetõttu, et tootmise üleviimisel on ka muid teiseseid eesmärke lisaks peamisele või valdavale eesmärgile vältida liidu kaubanduspoliitika meetmete kohaldamist.

54 Seoses apellantide argumendiga, et delegeeritud määruse 2015/2446 artikli 33 esimesele lõigule Üldkohtu antud tõlgendus, millega sisuliselt kiidetakse heaks komisjoni tõlgendus vaidlusaluses otsuses, kahjustab nende ettevõtlusvabadust, tuleb kolmandaks tõdeda, et apellantide kriitika käib selle kohtuotsuse punkti 184 kohta, mis kujutab endast Üldkohtu vastust käesolevaga analoogsele argumendile, mis esitati Üldkohtus. Seevastu ei ole apellandid apellatsioonkaebuses tuginenud selle kohtuotsuse punktile 183, milles Üldkohus tuvastas, et apellandid olid jätnud täpsustamata, milliste faktiliste asjaoludega on tõendatud, et vaidlusaluse otsusega piirati ebaproportsionaalselt nende omandiõigust või ettevõtlusvabadust.

55 Mis lisaks puudutab vaidlustatud kohtuotsuse punkti 184, siis selles kinnitas Üldkohus täiendavalt, et apellantide omandiõiguse või ettevõtlusvabaduse võimalik piiramine, isegi kui see oleks tõendatud, tuleneb rakendusmäärusest 2018/886, millega kehtestati täiendavad tollimaksud, mitte aga vaidlusalusest otsusest.

56 Järelikult on apellantide argumendid nende ettevõtlusvabaduse väidetava rikkumise kohta tulemusetud.

57 Neljandaks ei saa – vastupidi apellantide argumentidele – järeldada delegeeritud määruse 2015/2446 põhjendusest 21, milles on märgitud, et kaubanduspoliitika meetmete kohaldamise vältimise kaalutlusel imporditud kauba päritoluga „manipuleerimist“ tuleb takistada, et selle delegeeritud määruse artikli 33 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et selles on

silmas peetud üksnes sellist tootmise üleviimist, mis asjaomaste kaubanduspoliitika meetmete puudumise korral on ilmselgelt mõttetu, nagu see on dumpinguvastasest tollimaksust määruse 2016/1036 artikli 13 tähenduses „kõrvalehoidmise“ puhul.

58 Kõigepealt tuleb tõdeda, et viimati nimetatud sättest ei tulene mingeid juhiseid delegeeritud määruse 2015/2446 artikli 33 esimese lõigu tõlgendamiseks, kuna sätte ese on erinev ja selle sõnastus erineb väga artikli 33 omast, milles ei ole kasutatud mõistet „kõrvalehoidmine“ ega ole esitatud selle mõiste üksikasjalikku määratlust nii, nagu määruse 2016/1036 artiklis 13.

59 Järgmisena tuleb märkida, et delegeeritud määruse põhjenduses 21 sisalduv väljend „[mis tahes] manipuleerimine“ võib hõlmata väga palju erinevaid sihilikke toiminguid, mis tingivad imporditud kauba päritolu muutumise. Otseselt selle põhjenduse sõnastusest nähtub, et toimingud, mis tuleb ära hoida, on need toimingud, mis tehakse kaubanduspoliitika meetmete kohaldamise vältimiseks. Ent selle eesmärgi mainimine, ilma et oleks märgitud, et tegemist on ainueesmärgiga, oleks ülearune ja sellel puuduks soovitav toime, kui mõistet „manipuleerimine“ tuleks tõlgendada nii, et juba sellisena on sellega hõlmatud ainult need toimingud, millel ei ole muud eesmärki peale rakendusmäärusest 2018/886 tulenevate liidu kaubanduspoliitika meetmete kohaldamise vältimise.

60 Viimasena tuleb tõdeda, et kuna delegeeritud määruse 2015/2446 artikli 33 esimeses lõigus puudub termin „manipuleerimine“, siis ei saa seda sätet mingil juhul tõlgendada viisil, mis oleks vastuolus selle sõnastuse ja ülesehitusega. Apellantide pakutud tõlgendusel aga mitte ainult ei puudu selle sätte sõnastusest ja ülesehitusest tulenev alus, vaid see kahjustaks ka selle sätte soovitavat toimet, nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 53.

61 Eeltoodust tulenevalt ei ole Üldkohus, otsustades, et delegeeritud määruse 2015/2446 artikli 33 kohaldatavuse määrav kriteerium on kõnealuse toimingu peamine või valdav eesmärk, vaidlustatud kohtuotsuse punktides 58 ja 62 õigusnormi valesti tõlgendanud.

62 Teisena asus Üldkohus, tuginedes sellele tõlgendusele, vaidlustatud kohtuotsuse punktis 63 seisukohale, et kui olemasoleva tõendusmaterjali põhjal ilmneb, et tootmise üleviimise peamine või valdav eesmärk oli liidu kaubanduspoliitika meetmete kohaldamise vältimine, siis peab asjaomane ettevõtja tõendama, et tootmise üleviimist puudutava otsuse tegemise ajal ei olnud selle üleviimise peamine või valdav eesmärk nende meetmete kohaldamise vältimine. Üldkohtu sõnul ei ole selline tõendamine sama kui kõne all oleva tootmise üleviimise majandusliku põhjendatuse või majandusliku loogika tagantjärele formuleerimine.

63 Selle arutluskäigu tulemusel ei püstitanud Üldkohus sellist oletust, mille kummutamine oleks võimatu või vähemalt äärmiselt raske. Üldkohus hoopis tegi järeldused asjaolust, et asjaomase toimingu peamine või valdav eesmärk peab olema tuvastatav objektiivsete asjaolude, st olemasoleva tõendusmaterjali põhjal.

64 Nimelt nähtub delegeeritud määruse 2015/2446 artikli 33 esimese lõigu selgest sõnastusest, et see säte on kohaldatav üksnes siis, kui olemasoleva tõendusmaterjali põhjal saab tuvastada, et asjaomase ettevõtja tegevuse eesmärk oli vältida asjaomase kaubanduspoliitika meetme kohaldamist. Ainult sellises olukorras, kus see on tõepoolest nii, on pädevad ametiasutused selle sätte alusel kohustatud asuma seisukohale, et asjaomane toiming ei ole majanduslikult põhjendatud.

65 Ent sellisel juhul kas ei esine faktilisi asjaolusid, mille põhjal saab tõendada, et toimingul on mõni muu peamine või valdav eesmärk, millisel juhul on delegeeritud määruse 2015/2446 artikkel 33 kohustuslikult kohaldatav, või sellised faktilised asjaolud küll esinevad, ent ei ole teada pädevatele ametiasutustele. Sellises olukorras on põhjendatud, et asjaomane ettevõtja, kellele kõige tõenäolisemalt või lausa ainsana saavad olla teada sellised asjaolud, peab need esitama pädevatele ametiasutustele.

66 Sellega seoses ei ole delegeeritud määruse 2015/2446 artiklis 33 määratletud „olemasoleva" tõendusmaterjali ühtki konkreetset, eeskätt ajalist tunnust. Seega ei ole välistatud, et faktilistest asjaoludest saab „olemasolev" tõendusmaterjal pärast seda, kui on otsustatud kõne all olev toiming teha, või isegi pärast selle toimingu tegemist. Siiski saab mainitud toimingu peamise või valdava eesmärgi üle otsustada alles pärast seda, kui on otsustatud see toiming teha, nagu nähtub väljendis „eesmärk [oli] vältida […] kohaldamist" kasutatud lihtminevikku väljendavast sõnastusest. Pealegi on võimatu, et sellist otsust oleks mõjutanud sellest hilisemad asjaolud.

67 Kolmandana tuleb tõdeda, et vastupidi apellantide argumentidele ei tulene Üldkohtu põhistuskäigust, et toimingu eesmärke on komisjonil lubatud hinnata subjektiivselt või lähtuda iga sellise eesmärgi oletuslikust tähtsusest.

68 Delegeeritud määruse 2015/2446 artikli 33 esimeses lõigus on tõepoolest ette nähtud kohustus selgitada välja subjektiivne kriteerium, st kavatsus vältida kaubanduspoliitika meetme kohaldamist. Sellele vaatamata on kõnealuse sätte eesmärk teha olemasolevale tõendusmaterjalile tuginedes objektiivselt kindlaks analüüsitava toimingu peamine või valdav eesmärk. Seega – nagu on märgitud vaidlustatud kohtuotsuse punktis 75 – peab tuvastus, et peamine kavatsus on olnud vältida kaubanduspoliitika meetme kohaldamist, põhinema objektiivsetel tõenditel.

69 Sellega seoses tuleb tõdeda, et delegeeritud määruse 2015/2446 artikli 33 esimene lõik erineb oluliselt ühenduse tolliseadustiku artiklist 25, milles seoses asjaomase toiminguga on kasutatud fraasi „ainsaks eesmärgiks oli […] kohaldatavatest normidest kõrvale hoida" ja on ette nähtud võimalus tugineda sellise eesmärgi tuvastamisel oletusele. Seega ei ole vaidlustatud kohtuotsus vastuolus seadusandja tahtega jätta kõrvale viimati nimetatud säte.

70 Eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et ühenduse tolliseadustiku artikli 25 ja päritolureeglite lepingu artikli 2 vahelist vastuolu, millele apellandid tuginevad, ei saa pidada asjakohaseks vaidlustatud kohtuotsuses delegeeritud määruse 2015/2446 artikli 33 esimesele lõigule antud tõlgenduse hindamisel. Nimelt põhineb apellantide see argument eeldusel, et Üldkohus on artikli 33 esimeses lõigus sisalduva objektiivse kriteeriumi muutnud subjektiivseks kriteeriumiks. Ent nagu on tõdetud käesoleva kohtuotsuse punktides 67 ja 68, on see eeldus väär.

71 Eeltoodut arvestades tuleb apellatsioonkaebuse esimese väite kaks esimest punkti tagasi lükata.

72 Esimese väite kolmas punkt puudutab vaidlustatud kohtuotsuse punktides 70 ja 71 formuleeritud tõendamiskorda. Selle kohtuotsuse punktis 70 tuvastas Üldkohus, et asjaomasest tootmise üleviimisest teatamine langeb ajaliselt kokku täiendava tollimaksu kehtestanud rakendusmääruse 2018/886 jõustumisega. Tuginedes 13. detsembri 1989. aasta kohtuotsuse Brother International (C-26/88, EU:C:1989:637) punktile 29, leidis Üldkohus, et niisuguse ajalise kokkulangevusega saab põhjendada oletust, et tootmise üleviimise eesmärk oli kaubanduspoliitika meetmete kohaldamise vältimine.

73 Vaidlustatud kohtuotsuse punkti 71 esimeses lauses märkis Üldkohus, et viidatud punktist 29 tuleneb, et sellise ajalise kokkulangevuse korral peab asjaomane ettevõtja tõendama, et tootmiseks riigis, kuhu tootmine üle viidi, on muu mõistlik põhjus kui kõnealustest sätetest tulenevate tagajärgede vältimine.

74 Sellega seoses tuleb märkida, et vaidlustatud kohtuotsuse punktides 70 ja 71 ei ole 13. detsembri 1989. aasta kohtuotsuse Brother International (C-26/88, EU:C:1989:637) punkti 29 sisu valesti tõlgendatud. Osutatud punktis 29 leidis Euroopa Kohus, et asjaomaste õigusnormide jõustumise ja toote koostisosade kokkupaneku üleviimise ajalise kokkulangevuse korral peab asjaomane ettevõtja selleks, et kummutada oletus, mille kohaselt üleviimine toimus nendest õigusnormidest tulenevate tagajärgede vältimiseks, tõendama, et tootmise üleviimisel oli mõistlik põhjus.

75 Tõsi küll, kõnealuses punktis 29 on esitatud nõukogu 27. juuni 1968. aasta määruse (EMÜ) nr 802/68 kaupade päritolu mõiste ühise määratluse kohta (EÜT 1968, L 148, lk 1) artikli 6 tõlgendus. Nimetatud säte vastab sisuliselt ühenduse tolliseadustiku artiklile 25, mis – nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 69 – erineb delegeeritud määruse 2015/2446 artikli 33 esimesest lõigust oluliselt, kuna selles on sõnaselgelt ette nähtud võimalus tugineda oletusele.

76 Seda arvestades ei ole Üldkohtu põhistuskäik ekslik, kuna delegeeritud määruse 2015/2446 artikli 33 esimese lõigu alusel tuleb olemasoleva tõendusmaterjali põhjal tuvastada toimingu eesmärk, mida tuleb tõlgendada nii, et see on peamine või valdav eesmärk, nagu Üldkohus on vaidlustatud kohtuotsuse punktides 58 ja 62 õigesti leidnud.

77 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 70 tugines Üldkohus olemasolevale tõendusmaterjalile, võttes arvesse nii Harley-Davidsoni tootmise üleviimise eesmärki, mille viimane oli märkinud vormi 8-K kohasesse aruandesse, kui ka ajalist kokkulangevust rakendusmääruse 2018/886 jõustumise ja asjaomasest üleviimisest teatamise vahel.

78 Üldkohus sedastas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 70 muu hulgas, et tulenevalt juba ainuüksi vormi 8-K kohases aruandes olevast selgitusest, et tootmise üleviimisega sooviti „vältida tariifikoormust“, mis tulenes täiendava tollimaksu kehtestamisest, oli Harley-Davidsoni peamine või valdav eesmärk vältida nende kaubanduspoliitika meetmete kohaldamist. Sellega seoses rõhutas Üldkohus, et vormi 8-K kohase aruande eesmärgist ja sisust nähtub selgelt, et see 25. juuni 2018. aasta kuupäeva kandev dokument avaldati vahetu reaktsioonina rakendusmääruse 2018/886 avaldamisele vaid viis päeva pärast selle rakendusmääruse avaldamist ja kolm päeva pärast selle jõustumist.

79 Neile asjaoludele tuginedes sai Üldkohus delegeeritud määruse 2015/2446 artikli 33 esimest lõiku valesti kohaldamata asuda seisukohale, et esmapilgul oli usutavalt tõendatud, et kõnealuse tootmise üleviimise eesmärk oli vältida kaubanduspoliitika meetmete kohaldamist. Seega peab asjaomane ettevõtja esitama teistsuguse mõistliku põhjuse kohta tõendid, millest nähtuks, et toimingu peamine või valdav eesmärk ei olnud selle eesmärgiga seotud.

80 Seoses sellega, et väidetavalt on Üldkohus moonutanud tõendeid, tuleb tõdeda, et tegelikult paluvad apellandid hinnata tõendeid uuesti, ilma et nad osutaksid piisavalt täpselt Üldkohtule etteheidetavale moonutamisele ja tõendaksid, millised analüüsivead tingisid nende hinnangul selle moonutamise. Selline vaidlustamine on seega apellatsiooniastmes vastuvõetamatu (vt selle kohta 8. juuni 2023. aasta kohtuotsus Severstal ja NLMK *vs.* komisjon, C-747/21 P ja C-748/21 P, EU:C:2023:459, punkt 52).

81 Kõigist eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et tagasi tuleb lükata ka apellatsioonkaebuse esimese väite kolmas punkt ja seega see väide tervikuna.

Teine väide, mille kohaselt on ületatud liidu tolliseadustiku artiklis 62 delegeeritud volituse piire

Poolte argumendid

82 Teise võimalusena esitatud teises väites heidavad apellandid Üldkohtule ette õigusnormi vale tõlgendamist vaidlustatud kohtuotsuse punktides 86–90. Apellantide hinnangul on delegeeritud määruse 2015/2446 artikliga 33, nagu seda on tõlgendatud vaidlustatud kohtuotsuses, rikutud ELTL artiklit 290, muutes liidu tolliseadustiku artikli 60 lõike 2 teatavaid olulisi üksikasju.

83 Nende hinnangul on selle tõlgenduse tulemusel asendatud artikli 60 lõikes 2 ette nähtud objektiivne kriteerium, mis põhineb toimingu majanduslikul põhjendusel, subjektiivse kriteeriumiga, mis põhineb ettevõtja kavatsusel. Apellantide sõnul tähendab selline tõlgendus, et mööndakse komisjoni tehtud valiku poliitilisust, mis on vastuolus seadusandja poliitilise valikuga, mis seisnes sellest subjektiivsest kriteeriumist loobumises ühenduse tolliseadustiku artikli 25 kõrvalejätmise teel. Selline tõlgendus kahjustab apellantide arvates ka õigusnormide hierarhiat ja õiguskindlust, kuna delegeeritud õigusaktiga on loodud seadusandlikust aktist erinev õigus.

84 Komisjon nende argumentidega ei nõustu.

Euroopa Kohtu hinnang

85 Teise väite eesmärk on saavutada delegeeritud määruse 2015/2446 artikli 33 –sellisena, nagu seda on tõlgendanud Üldkohus – õigusvastasuse tuvastamine.

86 Kuna liidu õigusnorme ei saa pidada kehtetuks, kui neile saab anda tõlgenduse, mis tagab nende kooskõla kõrgemalseisvate õigusnormidega (vt selle kohta 16. novembri 2023. aasta kohtuotsus Ligue des droits humains (andmete töötlemise seaduslikkuse kontrollimine järelevalveasutuse poolt), C-333/22, EU:C:2023:874, punkt 57), siis tuleb seda väidet sisuliselt käsitada delegeeritud määruse 2015/2446 artikli 33 esimesele lõigule antud Üldkohtu tõlgenduse vaidlustamisena.

87 Apellantide argumentide lähtekohaks on siiski eeldus, et Üldkohus on delegeeritud määruse 2015/2446 artikli 33 esimest lõiku tõlgendanud nii, et see sisaldab subjektiivset kriteeriumi. Kuid nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktides 67 ja 68, on see eeldus väär.

88 Seetõttu tuleb apellatsioonkaebuse teine väide tagasi lükata.

Kolmas väide, mille kohaselt on rikutud õigust heale haldusele

Poolte argumendid

89 Apellatsioonkaebuse kolmas väide koosneb kahest osast.

90 Esimeses väiteosas väidavad apellandid, et Üldkohus on õigusnorme valesti tõlgendanud, leides vaidlustatud kohtuotsuse punktides 166–169, et vaidlusaluse otsuse tühistamist ei saa põhjendada õiguse olla ära kuulatud rikkumisega komisjoni poolt. Nagu nähtub 21. septembri 2017. aasta kohtuotsuse Feralpi *vs.* komisjon (C-85/15 P, EU:C:2017:709) punktist 46 ja 16. jaanuari 2019. aasta kohtuotsuse komisjon *vs.* United Parcel Service (C-265/17 P, EU:C:2019:23) punktist 56, kujutab see õigus endast olulist menetlusnormi. Otsustava tähtsusega on see, kas asjasse puutuval ettevõtjal oleks olnud kas või väike võimalus end paremini kaitsta.

91 See kriteerium on käesoleval juhul täidetud, kuna apellandid oleksid võinud tugineda hulgale faktilistele tõenditele, mis esitati Üldkohtule selle kohta, et tootmise üleviimine oli majanduslikult põhjendatud. Apellantide hinnangul tuleb arvesse võtta samuti tõendamiskoormise ümberpööratust selle tagajärjel, et delegeeritud määruse 2015/2446 artikli 33 kohaldamisel tuleb lähtuda oletusest.

92 Apellandid leiavad, et isegi kui delegeeritud määruse 2015/2446 artikli 33 nõuetekohane kohaldamine käesolevas asjas sõltuks üksnes õigusküsimustest, millise asjaolu on apellandid vaidlustatud kohtuotsuse punkte 64 ja 72 arvestades vaidlustanud, on õigus esitada õiguslikke argumente osa õigusest olla ära kuulatud, eelkõige arvestades komisjoni ja Belgia ametiasutuste seisukohtade lahknevusi ning komisjoni keeldumist anda ametlik arvamus delegeeritud määruse 2015/2446 artikli 33 tõlgendamise kohta.

93 Kolmanda väite teises osas heidavad apellandid Üldkohtule ette õiguspärase ootuse ja õiguskindluse põhimõtete ning õiguse heale haldusele vääralt tõlgendamist.

94 Nende väitel on Üldkohus esiteks vaidlustatud kohtuotsuse punktides 145–147 eiranud 3. märtsi 1982. aasta kohtuotsuse Alpha Steel *vs.* komisjon (14/81, EU:C:1982:76) punkte 10–12 ja 17. aprilli 1997. aasta kohtuotsuse de Compte *vs.* parlament (C-90/95 P, EU:C:1997:198) punkte 35–38, millest tuleneb, et õigusakti vastuolu liidu õigusega ei kujuta endast õiguspärase ootuse põhimõtte kohaldamise absoluutset takistust. Otsustava tähtsusega on see, kas asjaomase aktiga on antud eelis üksikisikule.

95 Apellandid märgivad, et käesoleval juhul tekitati SPI-otsustega õiguspärane ootus, millele tuginedes tehti pikaajalise mõjuga olulisi äriotsuseid. Seega oleks vaidlusalune otsus tulnud teha mõistliku aja jooksul. Apellandid leiavad, et kuna SPI-otsused kehtivad liidu tolliseadustiku artikli 33 lõike 3 alusel kolm aastat, siis on nende tühistamisega ligikaudu kaks aastat pärast nende vastuvõtmist ilmselgelt rikutud õiguskindluse põhimõtet ja tekitatud apellantidele kahju. Lisaks ei saa viimaste hinnangul delegeeritud määruse 2015/2446 artiklit 33 pidada „täpseks“, kuna selline kvalifikatsioon on vastuolus sellega, et komisjoni poolt SPI-otsuse tühistamine on pretsedenditu.

96 Teiseks leiavad apellandid, et vaidlustatud kohtuotsuse punktides 175 ja 176 sisalduv komisjoni menetluse kestust puudutav analüüs on õiguslikult põhjendamatu. Üldkohus oleks pidanud arvesse võtma kohtuasja tähtsust asjaomase isiku jaoks. Tähtsust omav ajavahemik ulatub 31. jaanuarist 2019, mil komisjon Belgia ametiasutustega esimest korda konsulteeris, või teise võimalusena 24. juunist 2019, mil Belgia ametiasutused võtsid vastu kaks esimest SPI-otsust, 7. aprillini 2021, mil vaidlusalune otsus avaldati. Apellandid märgivad, et SPI-otsuste väidetava ilmselge õigusvastasusega ei saa põhjendada vaidlusaluse otsuse vastuvõtmise menetluse 21 või 26 kuu pikkust kestust. Igal juhul on selline kestus ilmselgelt pikem sellest, mis on vastuvõetav.

97 Apellandid rõhutavad, et mõistliku aja jooksul tegutsemise nõude aluseks oleva õiguse heale haldusele ja liidu õiguse üldpõhimõtte rikkumise tõttu tuleb – olenemata sellest, kas kõnealune viivitamine tõi kaasa kaitseõiguste rikkumise või mitte – tühistada nii vaidlustatud kohtuotsus kui ka vaidlusalune otsus, kuna komisjonil on keelatud tegutsemisel viivitada.

98 Komisjon nende argumentidega ei nõustu.

Euroopa Kohtu hinnang

99 Kolmanda väite esimene osa puudutab vaidlustatud kohtuotsuse punkte 166–169, milles Üldkohus küll möönis, et komisjon on jätnud täitmata kohustuse kuulata apellandid ära enne vaidlusaluse otsuse vastuvõtmist, kuid leidis, et see rikkumine ei ole piisav, et selle tõttu otsus tühistada. Apellantide hinnangul kohaldas Üldkohus nii toimides kriteeriume, mis erinevad Euroopa Kohtu praktikast tulenevatest kriteeriumidest.

100 Sellega seoses tuleb tõdeda, et vaidlustatud kohtuotsuse punktis 162 viitas Üldkohus Euroopa Kohtu praktikale, mille kohaselt peab selleks, et õiguse olla ära kuulatud rikkumine võiks tingida asjaomase akti tühistamise, olema võimalus, et haldusmenetlus oleks võinud päädida teistsuguse tulemusega (5. mai 2022. aasta kohtuotsus Zhejiang Jiuli Hi-Tech Metals *vs.* komisjon, C-718/20 P, EU:C:2022:362, punkt 49). Seda kriteeriumi on sisuliselt meenutatud ka vaidlustatud kohtuotsuse punktis 167.

101 Ka tõdes Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 162, viidates analoogia alusel 29. juuni 2006. aasta kohtuotsuse SGL Carbon *vs.* komisjon (C-308/04 P, EU:C:2006:433) punktile 98, et tõendamiskoormis lasub nõude esitanud poolel, kes peab esitama konkreetsed tõendid või vähemalt piisavalt usaldusväärsed ja täpsed argumendid või kaudsed tõendid selle kohta, et komisjoni otsus oleks võinud olla teistsugune, mis võimaldab konkreetselt sisustada kaitseõiguste rikkumise.

102 Nii toimides osundas Üldkohus õigesti Euroopa Kohtu asjakohast praktikat, mis puudutab igaühe õigust sellele, et vastavalt põhiõiguste harta artikli 41 lõike 2 punktile a kuulatakse ta ära enne seda, kui tema suhtes kohaldatakse üksikmeedet, mis võib teda kahjustada.

103 Nimelt on ühelt poolt apellantide osutatud 21. septembri 2017. aasta kohtuotsuse Feralpi *vs.* komisjon (C-85/15 P, EU:C:2017:709) punktis 46 käsitletud õigust ärakuulamisele sellisena, nagu see on ette nähtud komisjoni 7. aprilli 2004. aasta määruse (EL) nr 773/2004, mis käsitleb [ELTL] artiklite [101 ja 102] kohaste menetluste teostamist komisjonis (ELT 2004, L 123, lk 18; ELT eriväljaanne 08/03, lk 81), konkreetses raamistikus.

104 Teiselt poolt peab isik, kes tugineb oma kaitseõiguste rikkumisele selleks, et saavutada vaidlustatud akti tühistamine ELTL artikli 263 alusel, tõendama, et esineb võimalus, et selle akti vastuvõtmiseni viinud haldusmenetlus oleks võinud päädida teistsuguse tulemusega (vt selle kohta 26. septembri 2018. aasta kohtuotsus Infineon Technologies *vs.* komisjon, C-99/17 P, EU:C:2018:773, punkt 79 ja seal viidatud kohtupraktika). Kuigi isikut, kes tugineb niisugusele õigusvastasusele, ei saa kohustada tõendama, et selle õigusvastasuse puudumisel oleks asjaomase akti sisu olnud tema huvide seisukohast soodsam, peab ta siiski konkreetselt tõendama, et selline võimalus ei ole täielikult välistatud (28. septembri 2023. aasta kohtuotsus Changmao Biochemical Engineering *vs.* komisjon, C-123/21 P, EU:C:2023:708, punkt 170 ja seal viidatud kohtupraktika).

105 Seega sellest kriteeriumist lähtudes ei rikkunud Üldkohus õigusnormi, kui ta – olles kõigepealt vaidlustatud kohtuotsuse punktis 166 tuvastanud, et rikutud on apellantide õigust olla ära kuulatud – leidis selle kohtuotsuse punktides 167–170, et nende faktiliste tõendite põhjal, mille kohaselt oli tootmise üleviimine „majanduslikult põhjendatud“ eeldatava majandusliku tõhususe kasvu tõttu, ei saanud esineda võimalust, et haldusmenetlus võinuks päädida teistsuguse tulemusega.

106 Nimelt piisab, kui märkida, et selle kohtuotsuse punktis 170, mida käesolev apellatsioonkaebus otseselt ei puuduta ja milles on viidatud selle kohtuotsuse punktidele 65 ja 66, tõdes Üldkohus, et apellandid ei esitanud talle konkreetseid tõendeid, millega saanuks tõendada, et kõnealune tootmise üleviimine oli põhjendatud peamiselt kaalutlustel, mis ei olnud seotud rakendusmääruses 2018/886 ette nähtud täiendava tollimaksu kehtestamisega.

107 Neil asjaoludel tuleb kolmanda väite esimene osa tagasi lükata.

108 Kolmanda väite teine osa põhineb sellel, et komisjoni menetluse kestusest tulenevalt on rikutud on õiguspärase ootuse põhimõtet ja apellantide õigust heale haldusele.

109 Esiteks tõdes Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 144, ilma et seda oleks käesolevas apellatsioonimenetluses vaidlustatud, et liidu tolliseadustiku artikli 33 alusel tehtud SPI-otsuse eesmärk ei ole – ja selle toimel ei saa – ettevõtjale lõplikult tagada, et kõnealuses otsuses käsitletud kauba päritolu hilisem muutmine on välistatud, kuivõrd liidu tolliseadustiku artikli 34 lõike 11 kohaselt võib komisjon võtta vastu otsuseid, milles nõutakse liikmesriikidelt SPI-otsuste tühistamist, et tagada kauba õige ja ühetaoline tariifne klassifitseerimine ja päritolu kindlaksmääramine.

110 Nii toimides esitas Üldkohus liidu tolliseadustiku artikli 33 ja artikli 34 lõike 11 õige tõlgenduse, mida apellandid käesoleva apellatsioonkaebuse raames pealegi ei ole kritiseerinud. See tõlgendus on piisav alus, et kummutada esimeses kohtuastmes esitatud argumendid õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumise kohta. Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 105 on märkinud, on need kaalutlused, millega Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 145–147 kõnealused argumendid tagasi lükkas, järelikult kõnealuse kohtuotsuse punktis 144 esitatud põhjenduste suhtes täiendavad. Nimetatud kohtuotsuse punktide 145–147 vastu suunatud apellantide kriitika tuleb seega edutuna tagasi lükata.

111 Teiseks meenutas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 164 Euroopa Kohtu praktikale tuginedes, et seda, kas menetluse kestus on mõistliku pikkusega, tuleb hinnata iga konkreetse juhtumi asjaolude põhjal. Vaidluse olulisus huvitatud isiku jaoks kuulub küll nende asjaolude hulka, kuid tegemist on vaid ühe asjaoluga teiste hulgas (vt selle kohta 12. mai 2022. aasta kohtuotsus Klein *vs.* komisjon, C-430/20 P, EU:C:2022:377, punkt 72 ja seal viidatud kohtupraktika), mida Üldkohus peab faktilise asjaoluna hindama.

112 Lisaks ei saa menetluse kestuse mõistlikkust määratleda täpse, abstraktselt määratletud ajalise piiri kujul (12. mai 2022. aasta kohtuotsus Klein *vs.* komisjon, C-430/20 P, EU:C:2022:377, punkt 86). Sama kehtib ka selle kestuse arvutamise alghetke kindlaksmääramise kohta, juhul kui kohaldatavates sätetes puuduvad täpsed juhised, nagu käesoleva asja puhul.

113 Selles kontekstis saavad apellantide argumendid olla edukad üksnes siis, kui on tõendatud, et Üldkohus moonutas faktilisi asjaolusid. Apellandid ei ole aga sellisele moonutamisele tuginenud, piirdudes sisuliselt nõudega hinnata uuesti faktilisi asjaolusid, mis aga ei kuulu

apellatsioonimenetluses Euroopa Kohtu pädevusse (vt selle kohta 12. septembri 2024. aasta kohtuotsus Anglo Austrian AAB *vs.* EKP ja Far-East, C-579/22 P, EU:C:2024:731, punkt 147 ja seal viidatud kohtupraktika).

114 Neil asjaoludel tuleb kolmanda väite teine osa samuti tagasi lükata. Järelikult tuleb see väide tervikuna tagasi lükata.

115 Kõigi eeltoodud kaalutluste põhjal tuleb apellatsioonkaebus, mille ühegi väitega ei ole nõustutud, rahuldamata jätta.

Kohtukulud

116 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõikes 2 on ette nähtud, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, otsustab kohtukulude jaotamise Euroopa Kohus.

117 Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonimenetluse suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

118 Kuna apellandid on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb vastavalt komisjoni nõudele apellatsioonimenetluse kohtukulud neilt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

1. **Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.**

2. **Jätta Harley-Davidson Europe Ltd ja Neovia Logistics Services International NV kohtukulud nende endi kanda ning mõista neilt välja Euroopa Komisjoni kohtukulud.**

Allkirjad